

Irena Moro
Bogdan Kandus

ZLATO

STRUČNA MONOGRAFIJA

Zagreb, 2014.

BEČKI FILHARMONICI

JWT Wien

Posebna draž europskih investicijskih kovanica od zlata i srebra jest ono što ulaganje čini lijepim. Poput glasovitog orkestra i ove austrijske kovanice istog naziva poznate su diljem svijeta. Plemeniti metal zvučnog oblika. Jamčimo svojim imenom.

Moro & Kunst, d.o.o.

Međunarodni priznati trgovac plemenitim metalima
Dunajska c. 156, 1000 Ljubljana, Slovenija, EUM: 00 385 98 445 949,
T: 00 386 1 530 44 08, F: 00 386 1 530 44 06
moro@moro.hr, www.moro.hr

MÜNZE ÖSTERREICH – INVESTIRAJTE. SKUPLJAJTE. DARUJTE.

www.muenzeoesterreich.at

Irena Moro
Bogdan Kandus

ZLATO
STRUČNA MONOGRAFIJA

»Zlatu sve teži, o zlatu sve ovisi ...«

J. W. Goethe, Faust

Zagreb, 2014.

ZAHVALA

GLOBUS

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove monografije ne smije se umnožavati ili prenositi elektroničkim, mehaničkim ili drugim putem bez pismenog odobrenja vlasnika autorskih prava te izdavača.

Zlato je investicija života

Zlato je dugoročno, sigurno ulaganje za svakoga pa i za više generacija. Ulagačima služi kao raspodjela imovine u portfelju i za sigurniju budućnost. U suvremenom svijetu interes za ulaganjem u zlato konstantno raste, ono će nam dobro poslužiti i kao dodatak mirovini, posebice u vremenima neodrživih mirovinskih sustava zbog čega sami moramo preuzeti odgovornost za svoju budućnost.

Kada govorimo o zlatu, mislimo na međunarodno likvidne zlatne poluge i kovanice koje predstavljamo u monografiji ZLATO.

Bečka kovnica Münze Österreich u Hrvatskoj još je prisutna od doba Austro-Ugarskog carstva do danas. Najpoznatije investicijske kovanice su Dukati i zlatnici Bečka filharmonija, koji u portfelju pojedincu predstavljaju najlikvidnije ulaganje u zlato.

Za veće, pojedine i institucionalne ulagače, zlatne poluge međunarodnih certificiranih kovnica su ulaganje za koje se investitori najviše odlučuju. Za sve investicijske poluge od plemenitih metala međunarodni certifikat izdaje London Bullion Market Association (LBMA). Preko te najvažnije organizacije u svijetu trgovanja fizičkim zlatom, obavlja se kontrola o podrijetlu zlata. Kovnica Argor Heraeus iz Lugana u Švicarskoj ima međunarodne certifikate i to je razlog što su je MORO, najveći trgovci zlatom u jugoistočnoj Europi, izabrali za poslovnog partnera.

Centar trgovanja fizičkim zlatom i dalje ostaje London. Interes za zlatom raste, ne samo među pojedincima i tvrtkama, nego i među državama. Najveći kupac zlata je Republika Kina koja je u 2013. godini kupila više zlata nego u posljednjem desetljeću. Zlato u Kinu dolazi preko Hong Konga koji je najveći centar trgovanja zlatom u jugoistočnoj Aziji. Napominjemo da je burza u Dubaiju prodala 40 posto više zlata u 2013. nego u istom razdoblju prethodne godine. Indija, kao zemlja među najvećim potrošačima zlata, uvozi trećinu godišnje proizvodnje, i to bez obzira na 10-postotni PDV. Glavni razlozi su prihvatljiva burzovna cijena zlata i manipulacije svjetskim valutama.

Cijena zlata na međunarodnim burzama je ista za zlato u fizičkom obliku kao i za terminske vrijednosne papire koji nemaju nužno pokriće u fizičkom zlatu. Tržište vrijednosnih papira 50 puta je veće od tržišta fizičkog zlata. To znači, kad kupujete ovaj plemeniti metal, kupujte ga u obliku međunarodno likvidnih poluga i kovanica.

Trgovanje zlatom je u tranziciji. Seli se iz Londona i Züricha na burze Dubaija, Hong Konga, Singapura, odnosno u sve bogatije države svijeta. Postavlja se i pitanje koliko dugo ćemo slijediti ovaj trend, jer je trenutna burzovna cijena iskopavanja zlata za rudnike preniska. Moramo biti svjesni, da rudari prosječno iskopaju samo tri grama čistog zlata u toni rude.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, investicijsko zlato u obliku kovanica i poluga je oslobođeno plaćanja poreza. U bankovnom sustavu se računa kao monetarna rezerva i zamjena za valutu. Poštovani, pobrinite se navrijeme za svoju sigurnost!

Posjetite nas, mi cijenimo naše klijente!

Irena Moro, direktorica

BURZOVNE CIJENE PLEMENITIH METALA

Prosječne godišnje nominalne cijene

GODINA	SREBRO	PLATINA	PALADIJ	ZLATO
/	EUR/kg	EUR/kg	EUR/kg	EUR/kg
1991	111	10.265	2.411	9.885
1992	101	9.241	2.263	8.819
1993	117	10.163	3.328	9.793
1994	141	10.809	3.808	10.235
1995	122	9.994	3.564	9.042
1996	128	9.831	3.169	9.587
1997	139	11.284	5.073	9.429
1998	160	10.751	8.216	8.506
1999	158	11.377	10.803	8.405
2000	172	18.949	23.692	9.734
2001	157	18.988	21.669	9.737
2002	156	18.341	11.481	10.545
2003	139	19.645	5.701	10.328
2004	172	21.864	5.953	10.582
2005	189	23.163	5.195	11.521
2006	296	29.258	8.194	15.452
2007	314	30.557	8.321	16.294
2008	328	33.948	7.580	19.071
2009	339	27.684	6.026	22.402
2010	489	39.051	12.747	29.739
2011	811	39.754	16.935	36.328
2012	777	38.789	16.079	41.755

Godišnja prosječna cijena za zlato, srebro, platinu i paladij u EUR/kg.
Osnova za izračun cijene zlata je londonska burzovna cijena
(London P.M. Fix).

Vir: Thomson Reuters GFMS

ZLATO KAO INVESTICIJA

Zlato (Au) i srebro (Ag) su plemeniti metali cijenjeni još od antike. Plemenitim metalima današnjice smatraju se paladij (Pd) i platina (Pt), koji su postali dio dugoročne štednje. Ulaganje u plemenite metale, koji usprkos krizama i ratovima održavaju vrijednost koja ponajprije znači sigurnost, a i dobar su ulog za starost.

Ovom monografijom ulagačima u Hrvatskoj želimo predstaviti mogućnost štednje koja se temelji na kupnji zlata u obliku međunarodno likvidnih kovanica i poluga.

	ODREĐIVANJE CIJENE ZLATA	str. 8
	ZLATNE INVESTICIJSKE POLUGE	str. 9
	BULLION ZLATNE INVESTICIJSKE KOVANICE	str. 11
	Zlatni Bečki filharmoničari	str. 13
	Zlatna Britanija Velike Britanije	str. 14
	Zlatni Američki orao SAD	str. 15
	Zlatni Američki bizon	str. 16
	Zlatni Kanadski javorov list	str. 17
	Zlatni Australski klokan	str. 18
	Zlatni Lunarni kalendar (I. i II. serija)	str. 19
	Zlatni Kineski panda	str. 20
	Zlatni Južnoafrički Krugerand	str. 21
	Jednostruki i četverostruki dukat	str. 22
	Zlatni Meksički pesos	str. 23
	ZLATNE INVESTICIJSKE KOVANICE NAKON 1800. GODINE	str. 24
	Zlatni florin (gulden)	str. 25
	Kruna	str. 26
	Zlatne investicijske kovanice Latinske monetarne unije	str. 27
	Francuska	str. 27
	Belgija	str. 28
	Švicarska	str. 28
	Italija	str. 29
	Zlatne investicijske kovanice Južnoafrički Rand	str. 29
	Zlatni Soverign Velike Britanije	str. 30
	Zlatne investicijske kovanice Kraljevine Nizozemske	str. 31
	Zlatne investicijske kovanice Austro-Ugarske monarhije	str. 31
	Zlatne investicijske kovanice Njemačkog carstva	str. 32
	Zlatne investicijske kovanice Ruskog carstva	str. 33
	Zlatne investicijske kovanice Sjedinjenih Američkih Država	str. 34
	ZLATNE KOVANICE REPUBLIKE HRVATSKE	str. 36
	NUMIZMATIKA - ZLATNICI OD ANTIKE DO DANAS	str. 43

ODREĐIVANJE CIJENE ZLATA

Gold Fixing, Spot Gold Bullion Price

ZLATNE INVESTICIJSKE POLUGE

London Bullion Market Association (LBMA) je najkompetentnija organizacija u svijetu koja kontrolira trgovanje zlatom i drugim plemenitim metalima »over the counter«. Određuje međunarodni standard Good Delivery za poluge izrađene iz plemenitih metala. Također priprema Europskoj komisiji i prijedloge zakona za trgovanje plemenitim metalima.

Burzovna vrijednost zlata 2003.-studeni 2013.

Određivanje cijene zlata

Cijena zlata određuje se putem telefonskih konferencija između pet najvećih banaka: Deutsche Bank, HSBC, Société Générale, ScotiaMocatta i Barclays Capital. Glavni utemeljitelji takvog načina određivanja cijena su: N M Rothschild & Sons, Mocatta & Goldsmid, Samuel Montagu & Sons, Pixly & Abell te Sharps & Wilkins.

Gold PM fixing London predstavlja autoritet u globalnoj trgovini zlatom, a cijene zlata određuju se dvaput dnevno, prijepodne (AM) te poslijepodne (PM) i to u američkim dolarima, britanskim funtama i eurima. Godine 1919. 12. rujna prvi put je dogovorena cijena zlata. Kupci i prodavači zlatom trguju na temelju unaprijed dogovorenih narudžbi.

O cijeni zlata pregovara svih pet Članica. Predmet dogovora je baziran na masi od 400 unci zlata (Good Delivery – 12,4 kg), do trenutka usklađivanja cijena od strane članica »Fixinga«. Kupnju obavljaju preko londonskog »fixinga« centralne i poslovne banke, fondovi, kovnice ... Trgovci zlatom rijetko trguju preko londonske burze, zato što investitori kupuju manje poluge, do mase 1000 g, a točnu cijenu investicijskih kovanica žele saznati prije kupnje.

Za izradu grafičkog prikaza cijena zlata koristi se popodnevni (PM) »fixing«.

Poslovne banke i trgovci prate trenutačnu cijenu zlata (Spot Gold Bullion Price) na burzama. Cijena zlata u američkim dolarima određuje se na burzama u New Yorku, Sydneyu, Šangaju, Dubaju, Singapuru i Hong Kongu i to 24 sata na dan. Cjenik Moro izravno je povezan sa svjetskim burzama koje su u vrijeme poslovanja otvorene, a time se kupcima omogućuje uvid u burzovnu cijenu čistog zlata (Bullion).

Današnja tehnologija investitorima omogućuje da u svakom trenutku provjere burzovnu cijenu zlata, cijenu zlatnih poluga ili zlatnika koje žele kupiti.

Zlatne investicijske poluge

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (PDV), 113. Članak, određuje koje se poluge smatraju investicijskim zlatom:

- zlato u obliku poluga ili plodica, masa koje su prihvaćene na tržištu plemenitih metala,
- čistoće jednake ili veće od 995/1000, bez obzira je li predstavljeno vrijednosnim papirima ili nije.

Područje investicijskih oblika plemenitih metala u Republici Hrvatskoj uređeno je i Zakonom o nadzoru predmeta od plemenitih metala. Državni zavod za mjeriteljstvo Republike Hrvatske ovlašten je za nadzor i kontrolu uvoznika plemenitih metala.

Moro trguju zlatnim polugama proizvedenima u poznatoj svjetskoj kovnici Argor Heraeus u Švicarskoj, a koja je:

- jedna od pet kovnica akreditiranih od London Bullion Market Associationa (LBMA) za proizvodnju i kontrolu izrade poluga Good Delivery,
- vlasnik licence »Melter, Assayer«, koju dodjeljuje švicarski ured za kontrolu plemenitih metala (METAS),
- akreditirani dobavljač plemenitih metala LBMA-London, TOCOM-Tokyo, NYMEX/COMEX-New York, LME-London, DMCC-Dubai i ostale burze,
- kovnica akreditirana od strane Švicarskog akreditacijskog servisa SAS, kao kontrolni laboratorij za analizu plemenitih metala i njihovih sastojaka,
- nositeljica certifikata ISO 9001

Good Delivery je standard kojega dobivaju kovnice koje proizvode zlatne poluge najviše kvalitete. Pravila donosi ugledna međunarodna organizacija LBMA iz Londona, za zlatne poluge Good Delivery Bars, mase 12,4 kg (400 unci), koje kupuju kovnice za izradu investicijskih poluga i narodne banke pojedinih zemalja, kojima zlatne poluge služe kao monetarne rezerve.

Zlatne poluge imaju sljedeće oznake:

- ime kovnice
- čistoću zlata 999,9/1000
- masu poluge 1; 2; 5; 10; 20; 31,1035 (1 unca); 50; 100; 250; 500; 1000 g
- žig licenciranog laboratorija (žig Melter Assayer je vlasništvo Argor Heraeusa)
- redni broj poluge

Najpoznatije kovnice sa standardom Good Delivery su Argor Heraeus, PAMP i Valcambi iz Švicarske, Umicore iz Belgije, Johnson Matthey iz SAD-a te mnoge druge.

Standard Good Delivery osigurava međunarodnu likvidnost zlatnih poluga kod banaka i trgovaca a koje se mogu promjeniti u valutu bilo gdje u svijetu.

Argor Heraeus proizvodi zlatne poluge i za kovnicu Münze Österreich iz Beča te i one su Good Delivery.

World Gold Council, London, priznao je Moro kao vjerodostojnu tvrtku u poslovanju zlatom u jugoistočnoj Europi.

Standardne oznake koje su utisnute na zlatnim polugama Argor Heraeus – Good Delivery

Br.	Masa	Dužina	Širina	Visina
1.	100 g	49,7 mm	28,5 mm	3,9 mm
2.	50 g	49,7 mm	28,5 mm	2,0 mm
3.	1 unca	40,4 mm	23,3 mm	1,75 mm
4.	20 g	40,4 mm	23,3 mm	1,3 mm
5.	10 g	31,5 mm	18,5 mm	1,0 mm
6.	5 g	23,0 mm	14,0 mm	1,0 mm
7.	2 g	19,0 mm	11,5 mm	0,6 mm
8.	1 g	15,0 mm	8,7 mm	0,5 mm
9.	1000 g	116,5 mm	51,0 mm	9,5 mm
10.	500 g	91,0 mm	41,0 mm	7,6 mm
11.	250 g	50,0 mm	30,5 mm	9,0 mm
12.	100 g	44,0 mm	26,0 mm	4,5 mm
13.	10 Tol	40,0 mm	26,0 mm	5,5 mm

BULLION ZLATNE INVESTICIJSKE KOVANICE

Engleski naziv Gold Bullion Coins najčešće se koristi u međunarodnom trgovaju investicijskim zlatnim kovanicama. Riječ **Bullion** u prijevodu znači čisto zlato u obliku kovanica ili zlatnih poluga kojima se trguje na svjetskoj burzi na temelju trenutačne vrijednosti plemenitih metala.

Europska komisija, u prosincu za tekuću godinu na temelju podataka koje dostavljaju ministarstva financija pojedinih država, objavljuje u Službenom listu Europske unije popis svih zlatnih kovanica iz cijelog svijeta.

U skladu sa Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, 113. Članak, i u skladu sa spomenutim popisom zlatnih investicijskih kovanica, u investicijsko zlato spadaju kovanice:

- koje su bile i jesu zakonsko sredstvo plaćanja u državi porijekla,
- koje imaju čistoću zlata 900/1000 ili veću,
- koje su kovane nakon 1800. godine te se u pravilu ne prodaju kao kovanice koje imaju numizmatičku vrijednost. Ako vrijednost zlata prelazi 80 posto vrijednosti zlata na burzi, kupac mora platiti PDV, koji u Hrvatskoj iznosi 25 posto 2013. godine za zlatnike koji imaju numizmatičku vrijednost.

Svaka država, putem Ministarstva financija, izdaje svoje naklade zlatnika, a njihove središnje banke kontroliraju rad svoje kovnice. Količina kovanih zlatnika ovisi o trenutačnoj ponudi i potražnji na svjetskom tržištu.

Po ulasku Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine zakoni vezani za investicijsko zlato usklađeni su s europskim zakonodavstvom, što znači da prvi put u posljednjih 50-ak godina ulaganje u investicijsko zlato nije opterećeno PDV-om (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 113. Članak), posebnom porezu na luksuzne proizvode (Zakon o prestanku važenja zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode) i carinom.

Investicijske kovanice izrađuju se na temelju unce zlata, anglo-saksonske jedinice za masu 31,103476866 grama (1 unca).

U Europi je 24 karatno zlato standardna čistoća za zlatne poluge i investicijske kovanice. Zlato čistoće 999,9/1000 (24 karatno) relativno je mekano te je osjetljivo na ogrebotine i udarce. U leguri moguće ga je spojiti sa srebrom ili bakrom (Cu), što kovanicama povećava tvrdoću, ali smanjuje čistoću. Zlatnici, poput Američkog orla, Britanije ili Južnoafričkog Krugeranda, imaju nižu čistoću 916,7/1000.

Glavne značajke zlatnika kovanih na osnovu unce su:

- država kovanja,
- godina kovanja,
- čistoća zlata, izražena u tisućinkama,
- masa,
- nominalna vrijednost u valuti matične države.

Sve zlatne kovanice s nominalnom vrijednošću su investicijske. Zbog raznih povijesnih događaja, neke su kovanice izdane nakon 1800-te godine uz vrijednost zlata dobile i dodatnu numizmatičku vrijednost. Njima trguju numizmatičke aukcijske kuće, kao što su: H. D. Rauch iz Beča, F. R. Künker iz Osnabrücka ili H. Lanz iz Münchena. Cijenu na aukciji određuje kao i uvijek, najbolji ponuđač.

Zlatnici koji su kovani tehnikom visokog sjaja ili polirane ploče (eng. Proof, njem. Polierte Platte – PP) imaju osim investicijske i numizmatičku vrijednost. Tehnika visokog sjaja je iznimno složen proces s posebno pripremljenim alatom i pločicama. Specifičnost ove tehnike je u različitoj obradi površine kovanice, gdje su jedne površine polirane, a druge matirane. Time se postiže poseban vizualni učinak, a među najljepšim kovanicama te vrste su kovanice Kineskog pande.

Svaka kovnica odredi standardne mase i promjere zlatnih kovanica te dozvoljena odstupanja.

Na 15. obljetnicu kovanja prvih zlatnika Bečka filharmonija 2004. godine bečka je kovnica kovala 15 zlatnika mase 1000 unci, odnosno 31,1035 kg. Na inicijativu MORO, Austrijska je središnja banka 2009. godine za prezentaciju na međunarodnom sajmu Collecta u Ljubljani posudila jednu od tih kovanica. Spomenuti zlatnik ima nominalnu vrijednost od 100.000,00 eura, a burzovna vrijednost, tj. vrijednost zlata mu je u prosincu 2013. dostigla cijenu oko 900.000,00 eura.

Zlatni Bečki filharmoničari – Vienna Philharmonic Gold Coin

Austrijska državna kovnica Münze Österreich, Beč, s tradicijom kovanja novca dužom od 800 godina, godine 1989. započela je kovati svoje prve investicijske zlatnike, Bečki filharmoničari, **čistoće zlata 999,9/1000**. Na licu zlatnika, umjetnik Thomas Pessendorfer prikazao je orgulje iz zlatne dvorane Bečkog glazbenog društva, dok je na naličju prikazan motiv glazbenih instrumenata. Zlatnici Bečki filharmoničari, između 1989. i 2001. godine imali su nominalnu vrijednost izraženu u šilinzima, dok nakon 2002. godine imaju nominalnu vrijednost izraženu u eurima. To je jedini investicijski zlatnik s nominalnom vrijednošću u eurima, koji se izrađuje na temelju ponude i potražnje na svjetskom tržištu. Povodom 20. godišnjice kovanja prvih zlatnika Bečke filharmonije 2009. godine, kovano je 6.027 zlatnika, mase 20 unc (622,2068 g).

Masa kovanice: 31,1035 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 37 mm

Nominalna vrijednost:

100 eura / 2000 šilinga

Masa kovanice: 15,5517 g

Masa zlata: 15,5517 g

(1/2 unce)

Promjer: 28 mm

Nominalna vrijednost:

50 eura / 1000 šilinga

Masa kovanice: 7,7759 g

Masa zlata: 7,7759 g

(1/4 unce)

Promjer: 22 mm

Nominalna vrijednost:

25 eura / 500 šilinga

Masa kovanice: 3,1103 g

Masa zlata: 3,1103 g

(1/10 unce)

Promjer: 16 mm

Nominalna vrijednost:

10 eura / 200 šilinga

Zlatna Britanija Velike Britanije – UK Britannia Gold Coin

Britanska kraljevska kovnica The Royal British Mint osnovana je u 7. stoljeću i jedna je od najstarijih kovnica u svijetu. U Llantrisantu u Južnom Walesu još od 1968. godine kuju novac za više od 60 država. Zlatne kovanice imaju masu zlata izraženu u unca-ma, **leguri 916,67/1000 (Au) i 83,33/1000 (Ag)**. Nominalna vrijednost izražena je u engleskim funtama, a kuju ih od 1987. godine. Personifikacija Britanske kraljevine svake je godine prikazana drugačije. Na licu kovanice je portret Kraljice Elizabete II.

Masa kovanice: 31,21 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 38,61 mm

Nominalna vrijednost:

100 engleskih funti

Od 2013. godine je čistoča zlata
1 unce 999,9/1000.

Masa kovanice: 34,05 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 32,69 mm

Nominalna vrijednost:

100 engleskih funti

Masa kovanice: 17,025 g

Masa zlata: 15,5517 g

(1/2 unce)

Promjer: 27 mm

Nominalna vrijednost:

50 engleskih funti

Masa kovanice: 8,513 g

Masa zlata: 7,7759 g

(1/4 unce)

Promjer: 22 mm

Nominalna vrijednost:

25 engleskih funti

Masa kovanice: 3,412 g

Masa zlata: 3,1103 g

(1/10 unce)

Promjer: 16,5 mm

Nominalna vrijednost:

10 engleskih funti

Zlatni Američki orao SAD – American Eagle Gold Coin

Ove kovanice kuje Američka državna kovnica The United States Mint od 1986. godine. Zlatnik se sastoji **od 916,7/1000 zlata, 30/1000 srebra i 53,3/1000 bakra**. Na licu tih kovanica prikazana je personifikacija slobode Liberty, dok je na naličju prikazan orao, simbol nacionalne slobode. Nominalna vrijednost izražena je u američkim dolarima. Američkog orla kuju na osnovi ponude i potražnje, kao i sve druge investicijske kovanice. Na svakoj kovanici, pored imena države te mase zlata, stoji i natpis »In God We Trust«.

Masa kovanice: 33,9300 g

Masa zlata: 31,1035 g
(1 unca)

Promjer: 32,7 mm

Nominalna vrijednost:
50 američkih dolara

Masa kovanice: 16,9650 g

Masa zlata: 15,55g
(1/2 unce)

Promjer: 27 mm

Nominalna vrijednost:
25 američkih dolara

Masa kovanice: 8,4830 g

Masa zlata: 7,7759
(1/4 unce)

Promjer: 22 mm

Nominalna vrijednost:
10 američkih dolara

Masa kovanice: 3,3930 g

Masa zlata: 3,1103 g
(1/10 unce)

Promjer: 16,5 mm

Nominalna vrijednost:
5 američkih dolara

Zlatni Američki bizon – American Buffalo Gold Coin

Sjedinjene Američke Države počele su prvi put u 2006. godini kovati zlatnik Američki bizon. Njegova specifičnost je u tome što je to prva zlatna investicijska bullion kovanica u povijesti SAD-a, **čistoće 999,9/1000**, kovana u kovnici The United States Mint. Na licu kovanice prikazan je profil Indijanca, a na naličju američki bizon te natpis »In God We Trust«. Prikaz na ovoj kovanici preuzet je od kovanice od 5 centi nazvanoj »Indian Head« ili »Buffalo Nickel«, koju su SAD kovale između 1913. i 1938. godine. Autor kovanice je kipar James Earle Fraser, učenik slavnog kipara Augustusa Saint-Gaudensa, autora idejnog rješenja popularnog zlatnika »Double Eagle«.

Masa kovanice: 31,132 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 32,7 mm

Nominalna vrijednost:

50 američkih dolara

Nominalnu vrijednost zlatne kovanice određuje matična država u dogовору с Европском централном банком (ECB) за кованице коване у Европској унији (EU).

Realna vrijednost investicijske kovanice određuje se на основи vrijednosti zlata (Bullion) на светским burzama.

Zlatni Kanadski javorov list – Canadian Maple Leaf Gold Coin

Ovaj je zlatnik u Kanadi poznat kao simbol slobode, neovisnosti i stabilnosti. Na licu novca prikazan je lik kraljice Elizabete II., a na naličju kanadski državni simbol - javorov list. Od 1979. godine kovanice mase jedna unca kiju se u kovnici Royal Canadian Mint, a od 1982. godine sve kovanice imaju najvišu **čistoću zlata 999,9/1000**. Zlatnik mase jedne unce, uz zlatnike Bečke filharmonije, najprodavaniji je investicijski zlatnik na svijetu.

Godine 2007. spomenuta je kovnica predstavila novu investicijsku kovanicu, Kanadski javorov list, mase jedne unce, s najvišom čistoćom zlata u povijesti **999,99/1000**. Nominalna vrijednost od 200 kanadskih dolara najviša je od svih kovanica mase jedne unce. Kanadska banka iskovala je i pet najtežih zlatnika na svijetu, mase 100 kg i čistoće zlata 999,9/1000, s nominalnom vrijednošću od milijun kanadskih dolara. Ti su zlatnici upisani i u Guinnessovu knjigu rekorda.

Masa kovanice: 31,15 g

Masa zlata: 31,10 g

(1 unca)

Promjer: 30 mm

Nominalna vrijednost:
50 kanadskih dolara

Masa kovanice: 15,584 g

Masa zlata: 15,55 g

(1/2 unce)

Promjer: 25 mm

Nominalna vrijednost:
20 kanadskih dolara

Masa kovanice: 7,797 g

Masa zlata: 7,776 g

(1/4 unce)

Promjer: 20 mm

Nominalna vrijednost:
10 kanadskih dolara

Masa kovanice: 3,131 g

Masa zlata: 3,110 g

(1/10 unce)

Promjer: 16 mm

Nominalna vrijednost:
5 kanadskih dolara

Masa kovanice: 1,581 g

Masa zlata: 1,555 g

(1/20 unce)

Promjer: 14,1 mm

Nominalna vrijednost:
1 kanadski dolar

Zlatni Australski klokan – Australian Kangaroo Gold Coin

Australska državna kovnica The Perth Mint svoje je prve zlatne investicijske kovanice Australiske Nuggete kovala između 1986. i 1988. godine, **čistoće zlata 999,9/1000**. Nominalna vrijednost je izražena u australskim dolarima. Na licu kovanice prikazana je britanska kraljica Elizabeta II., a na naličju klokan. Oblik tog motiva mijenja se od 1989. godine. Godine 1991. kovnica The Perth Mint započela je s kovanjem kovanica većih masa: 62,2324 g (2 unce)*, 311,162 g (10 unci)* i 1000 g.

* Kovanice se ne kuju svake godine.

Masa kovanice: 31,162 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 32,1 mm

Nominalna vrijednost:

100 australskih dolara

Masa kovanice: 15,5517 g

Masa zlata: 15,5017 g

(1/2 unce)

Promjer: 25,1 mm

Nominalna vrijednost:

50 australskih dolara

Masa kovanice: 7,7759 g

Masa zlata: 7,7508 g

(1/4 unce)

Promjer: 20,1 mm

Nominalna vrijednost:

25 australskih dolara

Masa kovanice: 3,133 g

Masa zlata: 3,1103 g

(1/10 unce)

Promjer: 16,1 mm

Nominalna vrijednost:

15 australskih dolara

Masa kovanice: 1,5710 g

Masa zlata: 1,5552g

(1/20 unce)

Promjer: 14,1 mm

Nominalna vrijednost:

5 australskih dolara

Zlatni Lunarni kalendar (I. i II. serija) – Australian Lunar Gold Coin

Kovnica australskog grada Pertha kuje kovanice koje svake godine na naličju novca prikazuju aktualni znak kineskog horoskopa. Na licu zlatnika prikazan je lik kraljice Elizabete II. Kovance se kuju od 1996. godine, **čistoće zlata 999,9/1000** te nominalnom vrijednošću izraženom u australskim dolarima. Godina 2013. je godina zmije. Slijede znakovi: konj, koza, majmun, pijetao, pas, svinja, štakor, bik, tigar, zec i zmaj. Uz vrijednost plemenitog metala neke od tih kovanica imaju i kolekcionarsku vrijednost, jer se kuju u ograničenim količinama, a masa nekima je teža od uobičajnih kovanica: 62,234 g (2 unce), 311,62 g (10 unci), 1000 g (32,151 unce).

Masa kovanice: 31,162 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 38,8 mm

Nominalna vrijednost:

100 australskih dolara

Masa kovanice: 15,5940 g

Masa zlata: 15,55 g

(1/2 unce)

Promjer: 25,1 mm

Nominalna vrijednost:

50 australskih dolara

Masa kovanice: 7,8070 g

Masa zlata: 7,78 g

(1/4 unce)

Promjer: 20,1 mm

Nominalna vrijednost:

25 australskih dolara

Masa kovanice: 3,1330 g

Masa zlata: 3,11 g

(1/10 unce)

Promjer: 16,1 mm

Nominalna vrijednost:

15 australskih dolara

Masa kovanice: 1,5710 g

Masa zlata: 1,55 g

(1/20 unce)

Promjer: 14,1 mm

Nominalna vrijednost:

5 australskih dolara

Zlatni Kineski panda – China Panda Gold Coin

Kineska banka People's Bank of China ove kovanice izdaje od 1982. godine. Godine 1987. osnovana je tvrtka China Gold Coin Corporation preko koje država i dalje kuje te kontrolira kovanje svih kovanica. Na licu ovih kovanica, **čistoće 999/1000**, prikazan je Nebeski hram te godina kovanja. Nominalna vrijednost i motiv pande nalaze se na naličju kovanice. Ove kovanice kuju dvije kineske kovnice. Kovane su u tehniči visokog sjaja (polirana ploča). Svake se godine oblik motiva pande mijenja pa je zato ova kovanica iznimno omiljena među sakupljačima. Kina preko službene kovnice svake godine izdaje zlatne Pande (5000 komada u godini 2014.), mase pet unci i s nominalnom vrijednošću 2000 kineskih juana, te mase 1000 g s nominalnom vrijednošću 10.000 kineskih juana. Te su kovanice posebno zanimljive sakupljačima.

Masa kovanice: 31,134 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 32 mm

Nominalna vrijednost:

500 kineskih juana

Masa kovanice: 15,57 g

Masa zlata: 15,5517 g

(1/2 unce)

Promjer: 27 mm

Nominalna vrijednost:

200 kineskih juana

Masa kovanice: 7,7783 g

Masa zlata: 7,7759 g

(1/4 unce)

Promjer: 22 mm

Nominalna vrijednost:

100 kineskih juana

Masa kovanice: 3,113 g

Masa zlata: 3,1103 g

(1/10 unce)

Promjer: 18 mm

Nominalna vrijednost:

50 kineskih juana

Masa kovanice: 1,5556 g

Masa zlata: 1,5552 g

(1/20 unce)*

Promjer: 14 mm

Nominalna vrijednost:

20 kineskih juana

*Kuje se od 1983. godine

Zlatni Južnoafrički Krugerrand – South Africa Krugerrand Gold Coin

Ove kovanice kuje kovnica South Africa Mint od 1967. godine. **Čistoća kovanice je 916,67/1000 (Au) i 83,33/1000 (Cu).** Na licu kovanice prikazan je Paul Kruger, predsjednik Južnoafričke Republike od 1883. do 1902. godine. Na naličju je prikazana afrička antilopa. Zlatnik je iznimka među investicijskim kovanicama, budući da nema nominalnu vrijednost. Povijesno gledano, to je najstariji i najprodavaniji investicijski zlatnik modernog doba. Omiljen je među investitorima, posebice u Njemačkoj i Rusiji.

Masa kovanice: 33,930 g

Masa zlata: 31,1035 g

(1 unca)

Promjer: 32,61-32,77 mm

Masa kovanice: 16,966 g

Masa zlata: 15,5517 g

(1/2 unce)*

Promjer: 26,93 - 27,07 mm

Masa kovanice: 8,483 g

Masa zlata: 7,7759 g

(1/4 unce)*

Promjer: 26,93-27,07 mm

Masa kovanice: 3,393 g

Masa zlata: 3,1103 g

(1/10 unce)*

Promjer: 16,45-16,55 mm

*Kovani poslije 1980. godine

Jednostruki i četverostruki dukat – Ducat Gold Coin

Novo kovanje ili kasnije kovanje uvriježeni su nazivi za recentno kovane kovanice jednakim kalupima kakvima su se kovali i u vrijeme kada su te kovanice bile u optičaju. Novo kovanje ne razlikuje se od originala.

Austrijska državna kovnica Münze Österreich u Beču kovala je novo kovanje dukata između dva svjetska rata te ponovno od 1951. godine do danas. U Hrvatskoj su najrašireniji novi kovovi originalnih dukata (cekina) koji imaju motiv iz godine 1872. i 1915., kao zadnjih godina kovanja. **Čistoća zlata je 986/1000.**

Masa kovance: 13,9636 g
Masa zlata: 13,7696 g
Promjer: 39,5 mm
Nominalna vrijednost:
4 dukata

Masa kovance: 3,4909 g
Masa zlata: 3,4424 g
Promjer: 19,75 mm
Nominalna vrijednost:
1 dukat

Zlatni Meksički pesos – Mexican Pesos Gold Coin

Ove zlatnike kovala je najstarija kovnica u Americi Casa de Moneda de Mexico koja je osnovana 1535. godine. Godine kovanja ovih zlatnika su u godinama 1921.-1931. i 1944. -1946., a u novije doba ove kovanice su kovane između 1947. i 1972. godine. Na licu ove kovanice prikazan je motiv anđela, a na naličju slike poznatih vulkana Popocatepetja i Ixtaccihuatla. Godina 1821. na zlatniku označava godinu meksičke neovisnosti. **Čistoca zlata je 900/1000.**

Masa kovanice: 41,67 g

Masa zlata: 37,50 g

Promjer: 37,1 mm

Nominalna vrijednost:

50 pesos

ZLATNE INVESTICIJSKE KOVANICE KOVANE NAKON 1800. GODINE

Ove kovanice kovane su u milijunskim količinama. Bile su dugo u opticaju kao sredstvo plaćanja. **Njihova se vrijednost danas obračunava prema trenutačnoj burzovnoj cijeni zlata.**

Predstavljamo zlatnike nekih država koji se često pojavljuju na hrvatskom tržištu, i spadaju u investicijsko zlato.

Zlatni florin (gulden)

Florin (gulden) je novčana jedinica kojom se mjerila vrijednost mnogih kovanica. To je zlatnik koji je dobio ime po njemačkom prijevodu latinskog imena Aureus. Imao je jednaku vrijednost kao i florin u Francuskoj ili dukat/cekin u Veneciji. U 16. stoljeću počinje se kovati i srebrna kovanica u vrijednosti jednakoj florinu. Novčane su se valute kroz stoljeća mijenjale pa je u vrijeme Austro-Ugarskog carstva u opticaju bio srebrni florin u vrijednosti 100 krajcara (križara).

Za trgovanje s državama Latinske novčane unije Austro-Ugarsko carstvo i danas izdaje zlatnike godine kovanja 1892., te **čistoćom zlata 900/1000**.

Masa kovanice: 6,4516 g

Masa zlata: 5,8065 g

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost:

8 florina (guldena)

Masa kovanice: 3,2258 g

Masa zlata: 2,9033 g

Promjer: 19 mm

Nominalna vrijednost:

8 florina (guldena)

Moro su izravno povezani sa svjetskom burzom zlata koja je u vrijeme trgovanja otvorena pa stoga ulagači imaju mogućnost u svakom trenutku naručiti zlatne poluge i kovanice po važećem cjeniku na internetskoj stranici www.moro.hr

Kruna

Austrijska državna kovnica Münze Österreich kuje zlatne kovanice u nominalnoj vrijednosti od 10 kruna s godinom kovanja 1912., te zlatnike od 20 i 100 kruna s godinom kovanja 1915. S toga su nekad iznimno rijetki zlatnici postali prilično uobičajeno investicijsko zlato. Sve spomenute kovanice imaju **čistoću zlata 900/1000.**

Masa kovanice: 33,8753 g

Masa zlata: 30,4878 g

Promjer: 37 mm

Nominalna vrijednost:

100 kruna

Masa kovanice: 6,7751 g

Masa zlata: 6,0976 g

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost:

20 kruna

Masa kovanice: 3,3875 g

Masa zlata: 3,0488 g

Promjer: 19 mm

Nominalna vrijednost:

10 kruna

Zlatne investicijske kovanice Latinske monetarne unije

Francuska i Belgija godine 1832. osnovale su monetarnu uniju, kako bi olakšale međusobno trgovanje. Savez se temeljio na vrijednosti zlatnog franka. U sljedećih nekoliko godina Uniji su se pridružile Švicarska i Italija, a 1868. godine i Grčka. Austro-Ugarsko carstvo je između 1870. i 1892. godine kovalo zlatnike u vrijednosti od 4 florina (guldena), tj. 10 franaka te u vrijednosti od 8 florina (guldena), tj. 20 franaka. Zlatnici u vrijednosti od 4 florina su rjeđi. Nakon Prvoga svjetskog rata, na osnovi iste novčane jedinice, zlatnici su kovani i u Kraljevini SHS te Albaniji.

Zakonom je bio određen broj kovanih zlatnika. Zlatnici kovani prije 1852. godine imaju i numizmatičku vrijednost.

Zajednički podaci za spomenute zlatnike su: **masa kovanice 6,451 g, masa zlata 5,805 g, čistoća zlata 900/1000, promjer 21 mm.**

Francuska

Napoleon III.

Vladavina: 1852.-1870.

Nominalna vrijednost:

20 francuskih franaka

Kovani*: 1853.-1860.,
1861.-1870.

Andeo (piše Ustav)

Nominalna vrijednost:

20 francuskih franaka

Kovani: 1871., 1874.-1879.,
1886.-1898.

Marianne-pijetao

Nominalna vrijednost:

20 francuskih franaka

Kovani: 1899.-1924.

* U različitim razdobljima, prikazi su različiti.

Belgija

Leopold I.

Vladavina: 1831.-1865.

Nominalna vrijednost:

20 belgijskih franaka

Kovani: 1865.

Leopold II.

Vladavina: 1865.-1909.

Nominalna vrijednost:

20 belgijskih franaka

Kovani: 1867.-1871.,

1874.-1878., 1882.

Albert I.

francuski i flamanski natpis

Vladavina: 1909.-1934.

Nominalna vrijednost:

20 belgijskih franaka

Kovani: 1914.

Švicarska

Helvetia

Nominalna vrijednost:

20 švicarskih franaka

Kovani: 1883.-1896.

Vreneli

Nominalna vrijednost:

20 švicarskih franaka

Kovani: 1897.-1935.,

1947.-1949.

Italija

Vittorio Emanuele II
Vladavina: 1849.-1878.
Nominalna vrijednost:
20 talijanskih lira
Kovani: 1861.-1878.

Umberto I
Vladavina: 1878.-1900.
Nominalna vrijednost:
20 talijanskih lira
Kovani: 1879.-1886.,
1888.-1891., 1893., 1897.

Vittorio Emanuele III*
Vladavina: 1900.-1946.
Nominalna vrijednost:
20 talijanskih lira
Kovani: 1902.-1908.

* Postoje mnogo krivotvorenih zlatnika.

Zlatne investicijske kovanice Južnoafrički Rand

Nakon osamostaljenja 1961. godine, Južnoafrička Republika uvela je novu novčanu jedinicu – rand. Između godina 1961.-1983. kovani su zlatnici u vrijednosti jednog i dva randa. Na licu kovanice prikazan je Johan Anthoniszoon van Riebeeck (1619.-1677.), osnivač nizozemske kolonije Cape Town, a na naličju afrička antilopa. Na kovanici su i oznaka godine kovanja te **čistoće zlata 916,67/1000**.

Masa kovanice: 3,9940 g
Masa zlata: 3,6608 g
Promjer: 19 mm
Nominalna vrijednost:
1 rand

Masa kovanice: 7,9881 g
Masa zlata: 7,3217 g
Promjer: 21 mm
Nominalna vrijednost:
2 randa

Zlatni Sovereign Velike Britanije

Zlatnici Sovereign s nominalnom vrijednošću engleske funte kovani su nakon godine 1871., a zlatnici kovani prije 1871. imaju i numizmatičku vrijednost. Prikazane su kovanice kovane za vrijeme vladavine kraljice Victorije, kraljeva Edvarda VII, Georga V i kraljice Elizabete II.

Podaci za zlatnike su: **masa kovanice 7,988 g, masa zlata 7,323 g, čistoća zlata 916,67/1000 i promjer 22 mm.**

Victoria

(mladenački portret)

Vladavina: 1837.-1901.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: 1838.-1839.,
1841.-1866., 1868.-1874.,
1878.-1880., 1884.-1885.

Victoria

(portret s obljetnice)

Vladavina: 1837.-1901.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: 1887.-1892.

Victoria

(portret s tijarom)

Vladavina: 1837.-1901.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: 1893.-1901.

Edvard VII

Vladavina: 1901.-1910.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: 1902.-1910.

George V

Vladavina: 1910.-1936.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: 1911.-1932.

Elizabeta II

Vladavina: 1952.

Nominalna vrijednost:

1 engleska funta

Kovani: od 1957.

Zlatne investicijske kovanice Kraljevine Nizozemske

Na tržištu često nailazimo i na nizozemske zlatnike kovane između 1875. i 1933. godine. Nominalna vrijednost im je 10 guldena. Podaci za spomenute zlatnike su: **masa kovanica 6,72 g, masa zlata 6,05 g, čistoća zlata 900/1000 i promjer 21,1 mm.**

William III.

Vladavina: 1849.-1890.

Nominalna vrijednost:

10 nizozemskih guldena

Kovani: 1875.-1889.

Wilhelmina

Vladavina: 1890.-1948.

Nominalna vrijednost:

10 nizozemskih guldena

Kovani: 1892.-1895.,
1897.-1898., 1911.-1913.,
1917., 1925.-1927.,
1932.-1933.

Zlatne investicijske kovanice Austro-Ugarske monarhije

Car Franjo Josip I. (1830.-1916.) uveo je 1892. godine osnovu za novu novčanu jedinicu - krunu. Do 1905. godine kovano je više od 50 milijuna zlatnika. **Masa kovanice je 3,387 g, masa zlata 3,048 g, promjer 19 mm** (za zlatnik od 10 kruna) te **masa kovanice 6,775 g, masa zlata 6,097 g, promjer 21 mm** (za zlatnik od 20 kruna). Čistoća zlata je 900/1000.

Vladavina: 1848.-1916.

Nominalna vrijednost:

20 austrijskih kruna

Kovani: 1892.-1905.,
1908.-1916.

Novo kovanje: 1915.

Vladavina: 1848.-1916.

Nominalna vrijednost:

10 austrijskih kruna

Kovani: 1892., 1893., 1896.,
1897., 1905.-1906.,
1908.-1912.

Novo kovanje: 1912.

Vladavina: 1848.-1916.

Nominalna vrijednost:

20 mađarskih kruna

Kovani: 1892.-1916.

Vladavina: 1848.-1916.
Nominalna vrijednost:
10 mađarskih kruna
Kovani: 1892.-1915.

U investicijske zlatnike Austro-Ugarskog carstva ubrajaju se i zlatnici od 4 i 8 florina (guldena). Kovani su između 1870. i 1892. godine u Beču, za austrijski dio Carstva, te u Kremnici za ugarski dio. Natpisi na guldenima, zbog mnogobrojnih jezika Carstva (osim ugarskih zlatnika), napisani su na latinskom jeziku. Svi narodi Carstva upotrebjavali su kolokvijalne izraze za te zlatnike. Zlatnici od 4 florina rijetki su pa ukoliko su dobro očuvani, imaju i numizmatičku vrijednost.

Zlatne investicijske kovanice Njemačkog carstva

Nakon prusko-francuskog rata 1871. godine, do tada samostalne države, udružile su se u Njemačko carstvo, pod pruskim vodstvom. Sve su te države kovale zlatnike na osnovi jednakih novčanih jedinica. Investicijske kovanice imale su nominalnu vrijednost od 20 maraka. Podaci za te zlatnike su: **masa kovanice 7,965 g, masa zlata 7,165 g, čistoća zlata 900/1000 i promjer 22,5 mm.**

Wilhelm I.
Vladavina: 1871.-1888.
Nominalna vrijednost:
20 njemačkih maraka
Kovani: 1874.-1888.

Friedrich III.
Vladavina: 1888.
Nominalna vrijednost:
20 njemačkih maraka
Kovani: 1888.

Wilhelm II.
Vladavina: 1888.-1918.
Nominalna vrijednost:
20 njemačkih maraka
Kovani: 1888., 1889.,
1890.-1913., 1913.-1915.

Zlatne investicijske kovanice Ruskog carstva

Na samom početku vladavine **cara Nikole II.** (1894.-1917.) provedena je monetarna reforma. Masa zlatnika je smanjena. Kovani su zlatnici u vrijednosti od 5 rubalja, 7,5 rubalja (vrijednost od 20 franaka u zemljama Latinske monetarne unije) te od 10 i 15 rubalja. **Čistoća zlatnika je 900/1000.** Svi zlatnici imaju i numizmatičku vrijednost.

Masa kovanice: 12,9039 g
Masa zlata: 11,6135 g
Promjer: 24,4 mm
Nominalna vrijednost:
15 rubalja
Kovani: 1897.

Masa kovanice: 8,6026 g
Masa zlata: 7,7423 g
Promjer: 22,6 mm
Nominalna vrijednost:
10 rubalja
Kovani: 1898.-1904.,
1906,1909.-1911.

Masa kovanice: 6,4516 g
Masa zlata: 5,8100 g
Promjer: 21,3 mm
Nominalna vrijednost:
7,5 rubalja
Kovani: 1897.

Masa kovanice: 4,3013 g
Masa zlata: 3,8712 g
Promjer: 18,3 mm
Nominalna vrijednost:
5 rubalja
Kovani: 1897.-1904.,
1906.-1907., 1909.-1911.

SOČI 2014. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

Službene zlatne i srebrne kovanice Ruske središnje banke (SBR) za kolezionare možete ekskluzivno kupiti kod nas!

Slika kovanice je simbolična (promjer je 50 mm).

Zlatne investicijske kovanice Sjedinjenih Američkih Država

Kovanica s nominalnom vrijednošću od 10 američkih dolara kovana je prvi put 1795. godine. Do 1933. godine osnovna jedinica bila je **Eagle**, u vrijednosti od 10 dolara. Kovanica nominalne vrijednosti od 20 dolara bila je dvostruko teža od Eaglea pa su je razumljivo i nazvali **Double Eagle**. Prvi zlatnik kovan je već 1849. godine i to u samo dva primjerka, u tehniči visokoga sjaja (polirana ploča), što je bilo povezano s kalifornijskom zlatnom groznicom. Redovito su ih kovali između 1850. i 1933. godine. U razdoblju između 1795. i 1929. godine SAD su kovale i kovanice **Half Eagle** s nominalnom vrijednošću od 5 dolara. Svi spomenuti zlatnici kovani su od **zlata čistoće 900/1000**.

Poznata Uredba o zlatnim rezervama (Gold Reserve Act) koju je američki Kongres usvojio 1933. godine određuje jedinstvenu jedinicu cijene zlata od 35 dolara za uncu. Time je jedinica Eagle ukinuta. Zlatnici*, pored investicijske vrijednosti, nerijetko poštiju i numizmatičku vrijednost.

Američki zlatnici su i kovanice **Quarter Eagle, Coronet Head i Indian Head** s masom kovanice **4,18 g**, masom zlata **3,76 g**, promjerom **18 mm**, nominalnom vrijednošću od **2,50 američkih dolara**. Coronet Head kovani su u razdoblju 1840.-1907., a Indian Head u razdobljima 1908.-1915. i 1925.-1929.

Double Eagle / Coronet Head

Masa kovanice: 33,436 g

Masa zlata: 30,092 g

Promjer: 34 mm

Nominalna vrijednost:

20 američkih dolara

Kovani: 1849.-1907.

Double Eagle / S. Gaudens**

Masa kovanice: 33,436 g

Masa zlata: 30,092 g

Promjer: 34 mm

Nominalna vrijednost:

20 američkih dolara

Kovani: 1907.-1916.,

1920.-1933.

Eagle / Indian Head

Masa kovanice: 16,718 g

Masa zlata: 15,046 g

Promjer: 27 mm

Nominalna vrijednost:

10 američkih dolara

Kovani: 1908.-1916., 1920.,

1926., 1930., 1932., 1933.

Eagle / Coronet Head
Masa kovanice: 16,718 g
Masa zlata: 15,046 g
Promjer: 27 mm
Nominalna vrijednost:
10 američkih dolara
Kovani: 1839.-1907.

Half Eagle / Indian Head
Masa kovanice: 8,359 g
Masa zlata: 7,523 g
Promjer: 21,6 mm
Nominalna vrijednost:
5 američkih dolara
Kovani: 1908.-1916., 1929.

Half Eagle / Coronet Head
Masa kovanice: 8,359 g
Masa zlata: 7,523 g
Promjer: 21,6 mm
Nominalna vrijednost:
5 američkih dolara
Kovani: 1839.-1908.

* Prikazane najčešće američke kovanice u Europi

** Autor idejnog rješenja je Augustus Saint Gaudens

ZLATNE KOVANICE REPUBLIKE HRVATSKE

Republika Hrvatska izdaje zlatne prigodne kovanice na kojima su prikazane važne hrvatske ličnosti i važni događaji iz hrvatske povijesti i kulture. Zlatnici imaju investicijsku, a zbog ograničenog broja izdanih zlatnika i numizmatičku vrijednost.

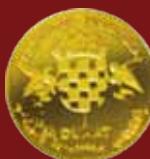
Hrvatski novčarski zavod, s kojim se možemo ponositi, izrađuje zlatnike i medalje vrhunske kvalitete i dizajna što ga uvrštava među svjetski priznate kovnice.

Godine 2015. slavi se 300. obljetnica Sinjske alke, a ja kao sin Četinske krajine očekujem, da će Hrvatska narodna banka, što je i njavila, taj u svijetu jedinstveni događaj pod zaštitom UNESCO-a, obilježiti izdavanjem prigodne zlatne i srebrne kovanice.

Ivan Moro

Ruđer Bošković

Nominala: 1 dukat

Masa: 3,49 g

Promjer: 20 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 5000

Izdavanje: 25. 5. 1994.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kuzma Kovačić, akademski kipar

Ivan Pavao II.

Nominala: 1000 kuna

Masa: 7 g

Promjer: 25 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 4000

(3000 pakirano pojedinačno i 1000 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 9. 9. 1994.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kuzma Kovačić, akademski kipar

900. godina Zagrebačke biskupije i grada Zagreba

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 20 mm

Čistoća: 999/1000

Ukupna količina: 1000

(750 pakirano pojedinačno i 250 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 9. 9. 1994.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

900. godina Zagrebačke biskupije i grada Zagreba, II. izdanje

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 20 mm

Čistoća: 999/1000

Ukupna količina: 1000

(500 pakirano pojedinačno i 500 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 2. 12. 1994.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

Dan državnosti Republike Hrvatske 30. svibnja 1990.–1995.

Nominala: 1000 kuna

Masa: 7 g

Promjer: 22 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: *3000

(pakirano u kompletima – zlatni i srebreni kovani novac)

Izdavanje: 22. 5. 1995.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kuzma Kovačić, akademski kipar

*U kompletima I. (1000 zlatnika) i II. (2000 zlatnika)

Dan državnosti Republike Hrvatske 30. svibnja 1990.–1995.

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 4000

(1000 pakirano pojedinačno i *3000 u kompletima – zlatni i srebreni kovani novac)

Izdavanje: 9. 10. 1995.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

*U kompletima I. (1000 zlatnika) i II. (2000 zlatnika)

Hrvatski kraljevski grad Knin

Nominala: 1 dukat

Masa: 3,5 g

Promjer: 20 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 3000

Izdavanje: 9. 10. 1995.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

1700. obljetnica Dioklecijanove palače i osnutka grada Splita

Nominala: 1000 kuna

Masa: 7 g

Promjer: 22 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: *3000

(pakirano u kompletima)

Izdavanje: 23. 11. 1995.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kažimir Hraste, akademski kipar

*U kompletima I. (1000 zlatnika), II. (1000 zlatnika) i IV. (1000 zlatnika)

1700. obljetnica Dioklecijanove palače i osnutka grada Splita

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 6000

(3000 pakirano pojedinačno i *3000 u kompletima)

Izdavanje: 23. 11. 1995.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kažimir Hraste, akademski kipar

*U kompletima I. (1000 zlatnika), III. (1000 zlatnika) i IV. (1000 zlatnika)

Šest stoljeća sveučilišne nastave u Zadru

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 1000

(500 pakirano pojedinačno i 500 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 24. 10. 1996.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kažimir Hraste, akademski kipar

800. obljetnica spomena imena grada Osijeka

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 1000

(700 pakirano pojedinačno i 300 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 15. 11. 1996.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Brane Crljenak, akademski kipar

Prvi predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman

Nominala: 1000 kuna

Masa: 7 g

Promjer: 22 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 3000

(2700 pakirano pojedinačno i 300 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 14. 5. 1997.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kažimir Hraste, akademski kipar

Vukovar

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 2000

Izdavanje: 26. 6. 1997.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kažimir Hraste, akademski kipar

Baranja

Nominala: 1000 kuna

Masa: 7 g

Promjer: 22 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 1000

(400 pojedinačno i *600 u kompletima
– zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 14. 11. 1997.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

*U kompletima I. (300 zlatnika) i II. (300 zlatnika)

Baranja

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,5 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 1000

(400 pojedinačno i *600 u kompletima
– zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 14. 11. 1997.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Damir Mataušić, akademski kipar

*U kompletima I. (300 zlatnika) i III. (300 zlatnika)

100. obljetnica rođenja kardinala Alojzija Stepinca

Nominala: 500 kuna

Masa: 3,50 g

Promjer: 18 mm

Čistoća: 986/1000

Ukupna količina: 3000

(2500 pojedinačno i 500 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)

Izdavanje: 8. 5. 1998.

Autor idejnog i likovnog rješenja:

Kuzma Kovačić, akademski kipar

10. obljetnica konstituiranja Hrvatskoga državnog Sabora 30. 5. 1990.-30. 5. 2000.

Nominala: 500 kuna
Masa: 3,50 g
Promjer: 18 mm
Čistoća: 986/1000
Ukupna količina: 500
Izdavanje: 22. 5. 2000.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Kuzma Kovačić, akademski kipar

Andrija Mohorovičić

Nominala: 1000 kuna
Masa: 7 g
Promjer: 22 mm
Čistoća: 986/1000
Ukupna količina: 2000
Izdavanje: 25. 2. 2008.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Stjepan Divković, akademski kipar

500. obljetnica rođenja Marina Držića

Nominala: 1000 kuna
Masa: 7 g
Promjer: 22 mm
Čistoća: 986/1000
Ukupna količina: 2000
Izdavanje: 22. 9. 2008.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Stjepan Divković, akademski kipar

200. obljetnica rođenja Louisa Braillea

Nominala: 10 kuna
Masa: 0,5 g
Promjer: 11 mm
Čistoća: 999/1000
Ukupna količina: 5000
Izdavanje: 26. 4. 2010.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Damir Mataušić, akademski kipar

Kralj Tomislav

Nominala: 20 kuna
Masa: 1,244 g
Promjer: 14 mm
Čistoća: 999/1000
Ukupna količina: 5000
Izdavanje: 16. 6. 2010.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Stjepan Divković, akademski kipar

Čipkarstvo u Hrvatskoj

Nominala: 10 kuna
Masa: 0,5 g
Promjer: 11 mm
Čistoća: 999/1000
Ukupna količina: 5000
Izdavanje: 2. 1. 2012.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Stjepan Divković, akademski kipar

Republika Hrvatska članica Europske unije 1. VII. 2013

Nominala: 1000 kuna
Masa: 7 g
Promjer: 22 mm
Čistoća: 986/1000
Ukupna količina: 6000
(3000 pojedinačno i 3000 u kompletima – zlatni i srebrni kovani novac)
Izdavanje: 1. 7. 2013.
Autor idejnog i likovnog rješenja:
Damir Mataušić, akademski kipar

NUMIZMATIKA

ZLATNICI OD ANTIKE DO DANAS

Kolekcionare kovanog novca i medalja susrećemo već u antici, kada su različiti vladari, ali i patriciji, sakupljali kovani novac i medalje zbog njihove ljepote i umjetničke vrijednosti, a nerijetko i zbog vrijednosti plemenitih metala.

Zbog posve jednakih razloga, kao i u antici, kovance su se sakupljale i u srednjem vijeku, ponajprije zbog njihovog umjetničkog i estetskog dojma. U to vrijeme često su se donosile netočne karakteristike i opisi likova na kovanicama.

U renesansi se zanimanje za numizmatiku znatno povećalo. Kovanice su često sakupljali europski vladari koji su u antičkim predhodnicima pronašli svoj uzor. Većina tih zbirki kasnije je postala temelj današnjim državnim zbirkama. Upravo u renesansi možemo pronaći početke istraživanja i sakupljanja kovanog novca na hrvatskom povijesnom području. Prvi hrvatski numizmatičar i kolekcionar kovanog novca i medalja je pjesnik Marko Marulić (1450.-1524.), otac hrvatske književnosti.

Bogdan Kandus,
poznati međunarodni numizmatičar

Prema nekim podacima iz 19. stoljeća, kardinal **Duro Utješenović Martinušević** (1482.-1551.) imao je numizmatičku zbirku od tisuću zlatnika vladara Lizimaha (360.-281. prije Krista), kralja Trakije i dijela Male Azije.

Zanimanje za numizmatiku postupno je raslo kroz stoljeća, tako da je u 17. stoljeću veliki broj plemićkih obitelji sjevernog dijela Hrvatske posjedovao velike i bogate zbirke, prije svega antičkog novca. Interes za kovani novac srednjeg vijeka pojavio se nešto kasnije. Najvažniju ulogu u tome imali su grofovi **Zrinski** i **Draškovići**, posebice grof **Nikola I. Drašković** te ban **Nikola Zrinski** (1620.-1664.).

Anselmo Banduri (1675.-1745.), dubrovački povjesničar, osim djela važnih za hrvatsku povijest, napisao je u Parizu 1718. godine knjigu pod nazivom *Numismata Imperatorum Romanorum a Traiano Decio ad Paleologos Augustos* koja, osim života vladara, opisuje i rimske te bizantske novce. Dio te knjige je i bibliografija koja opisuje preko 200 numizmatičkih knjiga od 16. do početka 18. stoljeća. Godinu dana kasnije, ta je bibliografija izdana u Hamburgu kao samostalna knjiga, što je ujedno i dokaz koliki je ugled u to vrijeme u numizmatici kao znanstvenik uživao Anselmo Banduri. Istovremeno, to je i prvo bibliografsko djelo koje je napisao jedan Hrvat.

Priznati numizmatičar bio je i književnik **Matija Petar Katančić** (1750.-1825.). Napisao je više numizmatičkih djela. Prvi je numizmatičar sa zbirkom novca srednjeg vijeka te prvi koji je predavao numizmatiku na sveučilištu.

Teolog, književnik, etnograf, arheolog i novljanski župnik **Luka Ilić Oriočanin** (1817.-1878.), također je sakupljao kovani novac i medalje. Napisao je i neka djela iz numizmatike, a brojem i vrijednošću najvažnija mu je bila zborka rimskog carskog novca.

Profesor **Šime Ljubić** (1822.-1896.) autor je brojnih numizmatičkih radova i studija i vrlo je zaslužan za hrvatsku numizmatiku.

Arheolog dr. **Josip Brunšmid** (1858.-1929.) bio je prvi numizmatičar koji je stručno obradio brojne nalaze na području Hrvatske. Objavio je preko stotinu arheoloških i numizmatičkih djela, a najvažnije djelo mu je *Katalog novca Arheološkog muzeja u Zagrebu*, time je prvi uveo znanstvenu disciplinu za statistiku u arheologiji i numizmatici u tom dijelu Europe.

Profesor **Milan Rešetar** (1860.-1942.), autor je mnogih djela s područja povijesti, ali i numizmatike. Njegovo djelo *Dubrovačka numizmatika* u to vrijeme spada među najvažnije radove hrvatske numizmatike. Sakupio je najveću i najpotpuniju zbirku dubrovačkog kovanog novca.

Profesor **Vjekoslav Celestin** (1862.-1935.), numizmatičar i kustos Arheološkog muzeja u Osijeku, imao je velike zasluge u razvoju te ustanove. Bibliografija njegovih djela obuhvaća oko 50 radova, a najvažnije djelo mu je zasigurno *Katalog numizmatičke zbirke grada Osijeka*.

Dr. **Ćiro Truhelka** (1865.-1942.), arheolog i povjesničar umjetnosti, bio je svestran znanstvenik koji je napisao mnogo numizmatičkih radova, a najvažniji mu je rad knjiga pod nazivom *Slavonski banovci*.

Karlo Franjo Nuber (1872.-1935.) bio je kolecionar kovanog novca i medalja. Ujedno je i autor djela *Prinos kronologiji slavonskih banovaca*. Svoju bogatu zbirku poklonio je Arheološkom muzeju u Osijeku.

Karl Stockert (1873.-1942.) rođen je u Klagenfurtu, a bio je oficir Austro-Ugarske vojne mornarice. Kao numizmatičar, sakupljao je prvenstveno novce s dalmatinskoj područja. Objavio je više priručnika o tom novcu. Najviše je pisao o novcima grada Splita i Kotora.

Profesor **Ivan Rengjeo** (1884.-1962.) bio je povjesničar i numizmatičar. Opus njegovih djela iznimno je velik. Bio je inicijator i nositelj numizmatičkih istraživanja u Hrvatskoj između 1932. i 1962. godine.

Dr. **Jozo Petrović** (1892.-1967.) je između ostalog, u Beču studirao i numizmatiku kod prof. dr. Wilhelma Kubitscheka. O rimskoj i srpskoj srednjevjekovnoj numizmatici napisao je preko 70 važnih članaka koji su bili objavljeni u stručnoj literaturi. Bio je i član Austrijskog numizmatičkog društva u Beču, a od 1962. godine i počasni član Hrvatskog numizmatičkog društva.

Velike zasluge za Hrvatsko numizmatičko društvo ima i njegov osnivač i prvi predsjednik **Benko Horvat** (1873.-1955.). Unatoč činjenici da broj njegovih stručnih radova nije impozantan, posjedovao je veliko znanje o antičkoj numizmatici koje je nesrebično dijelio sa svima. Bio je iznimno cijenjen i među europskim numizmatičarima. Svoju zbirku, koja je brojila preko 10.000 grčkih i rimskih kovanica, za desetinu stvarne vrijednosti ustupio je Arheološkom muzeju u Zagrebu. **Hrvatsko numizmatičko društvo osnovano je 21. 12. 1928. godine i jedno je od najstarijih u ovom dijelu Europe.**

Najveća, a u svjetskim mjerilima i najvažnija, numizmatička zbirka, od antike do današnjih dana, bez sumnje je u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Značajne numizmatičke zbirke nalaze se i u Arheološkom muzeju u Osijeku i Splitu. Razne zbirke kovanog novca i medalja mogu se pronaći i u nekim drugim muzejima u Hrvatskoj, u samostanima pa čak i u nekim gimnazijama, a negdje služe i kao didaktičko sredstvo kao primjerice u Dubrovniku, Karlovcu, Senju, Vinkovcima i Zadru. Tradiciju znamenitih hrvatskih numizmatičara danas nastavljaju državne institucije.

Iz naslova ove monografije može se lako razaznati da ista obuhvaća isključivo zlatnike, koji su malen, ali važan dio hrvatske numizmatike.

Numizmatika je znanstvena disciplina koja se bavi proučavanjem i istraživanjem kovanog novca i medalja. Klasična numizmatika obrađuje izvore političke i ekonomski povijesti, a velika je pomoć i u grboslovju (proučavanje postanka i razvoja grbova), lingvistici te povijesti umjetnosti. Proučava vrijednost kovanog novca kroz različita razdoblja, njegovu monetarnu vrijednost te pravne temelje kovanja novca različitim država u određenim povijesnim razdobljima.

Na temelju arheoloških nalaza može se zaključiti da se **prvi kovani novac na području Hrvatske, pojavio se u 5. stoljeću prije Krista u sjevernoj Dalmaciji**. Za to su zaslužna neka od ilirskih plemena koja su tu živjela, posebice Liburni, koji su bili i pomorska sila te su često dolazili u kontakt s Grcima, istočnim Sredozemljem i Sicilijom. Usprkos razgranatim trgovačkim mrežama, ipak nije došlo do većeg opticaja novca na tom području, sve do 2. stoljeća prije Krista. U to se vrijeme pod utjecajem Rimljana počela razvijati robno-novčana privreda. Od velike važnosti bili su i grčko-ilirski novci koje su grčke kolonije kovale na srednjodalmatinskim otocima. Uz te novce, važan je i novac ilirskih vladara i plemena pod grčkim utjecajem koji je kovan na području srednjeg Balkana. Najstariji grčko-ilirski novci kovani su u grčkoj koloniji Herakleji, koja se nalazila najvjerojatnije na otoku Hvaru. Druga najvažnija kovnica grčko-ilirskog novca bila je antička Issa na otoku Visu, osnovana u 4. st. prije Krista. Djelovala je sve do 2. st. pr. K. U isto vrijeme, na mjestu današnjega Starog Grada na otoku Hvaru, djelovala je kovnica grčko-jonske kolonije Pharos.

Bakreni novac kovan u spomenutim kovnicama pronađen je na raznim mjestima uglavnom po dalmatinskim otocima, a samo manjim dijelom i u sjevernoj Dalmaciji.

Kovanice s područja sjeverne Afrike posebna su grupa novca koji je pred rimskom okupacijom pristizao na područje istočne jadranske obale i na njezino šire zaleđe. Posebno su brojni nalazi novca iz Numidije (2. st. pr. K.), Kartage (razdoblje između 241. i 146. godine pr. K.) te novac iz vremena vladavine faraona **Ptolomeja** (u Dalmaciji su ti novci pronađeni samo na mjestu dvaju nalazišta).

Novac sjeverne Afrike pronađen je i na području Istre, Like i Zapadne Bosne. Iz toga se može zaključiti da je razvojem gospodarstva i širenjem trgovačke mreže Liburna na zapadni dio Mediterana, a pod utjecajem Rimljana, kovani novac bio masovno platežno sredstvo. Novac sjeverne Afrike bio je u opticaju sve do početka 1. st. pr. K., iako je u tom razdoblju najčešće kolao srebrni rimske republikanske novac, što dokazuju i brojni arheološki nalazi.

Na tom su području i brojni nalazi keltskog novca.

Tijekom postupnog formiranja današnjeg hrvatskog teritorija u granicama ondašnje rimske države, može se govoriti o stalnom i redovitom pritjecanju novca na spomenuto područje, koji je u skladu s monetarnom politikom rimske države i kolao, ali je pritom bio iznimno ovisan o političkim i ekonomskim prilikama države. Za cijelo to područje novac je jako važan za nesmetan gospodarski razvitak u razdoblju mira poznatijem kao Rimski mir (Pax Romana), koje je započelo s carem **Augustom** (27. pr. K.-14.).

Neron

Vladavina: 54.-68. god.

Masa kovanice: 7,36 g

Promjer: 20 mm

Nominalna vrijednost: Aureus

Zlatnik rimskog cara **Nerona** pronađen je kod Virovitice – izvor prof. Šime Ljubić.

S carskim razdobljem, na tom su se području pojavili i prvi zlatnici.

Razvoj je trajao sve do najezde barbarских plemena Markomana i Kvadra, za vrijeme vladavine cara **Marka Aurelija** (161.-180.).

Faustina II., žena cara Marka Aurelija
Vladavina: 161.-180. god.
Masa kovanice: 6,92 g
Promjer: 20 mm
Nominalna vrijednost: Aureus

2L. str.: **FAUSTINA AVGVSTA.** — Poprje Živo.
 Rev.: **FECVNDITATI AVGVSTAE.** — Boginja rođenosti sjedi
 desno iznad djeteta djevojčice, a dečki jedan diže
 za koljene.
A V R. — Br. Cels. 212. 144. 105. — 200 gr. — na koj nijega je poprje doma.
 — Tetra 9,92 gr. — Dar habsburške Družine, karica Rastica g. 2006.

Izvor prof. Šime Ljubić

Car **Galijen** (253.-268.) je zbog obrambenih potreba pred nadolazećim barbarškim plemenima 262. godine osnovao Rimsku carsku kovnicu u Sisciji, današnjem Sisku. Za vladavine rimskog cara Proba, u jednom razdoblju po količini kovanog novca, bila je najvažnija kovnica u Rimskom carstvu.

Prob
Vladavina: 276.-282. god.
Masa kovanice: 6,82 g
Promjer: 20 mm
Nominalna vrijednost: Aureus

Ovaj zlatnik kovan je 277. godine u Sisciji (oznaka SIS u odresku). Istim trajnu vrijednost razdoblja vladavine cara **Proba**.

U Petrijancu kod Varaždina 1805. godine, pronađeno je, uz veliku količinu zlatnog nakita, preko 400 primjeraka zlatnika i zlatnih medaljona. Danas je zabilježeno 230 primjeraka kovanog novca i medaljona iz vremena vladavine cara **Hadrijana** (117.-138.) do vladavine cara **Karina** (282.-285.), a zbog nekih iznimno rijetkih medaljona i zlatnika, gledano u svjetskim okvirima, nalaz predstavlja numizmatički dokument prve kategorije.

Rimski car **Dioklecijan**, rođen je u okolici Salone (Solin), metropoli rimske provincije Dalmacije. Uz morsku obalu, u gradu Splitu, oko 300-te godine, započeo je graditi velebnu carsku palaču u koju se preselio nakon što se odrekao vlasti (abdicirao). Dioklecijanova palača jedan je od najznamenitijih povijesnih spomenika na srednjoeuropskom području.

Zlatnik je kovan 297. godine u Antiohiji (danasa Antakya u Turskoj).

Dioklecijan
Vladavina: 284.-305. god.
Masa kovanice: 5,37 g
Promjer: 19 mm
Nominalna vrijednost: Aureus

Teodozije Veliki (379.-395.) svoje je carstvo podijelio svojim sinovima. Honorije je dobio zapadni dio, a Arkadije istočni dio carstva, koje je kasnije preimenovano u Bizant, tj. u Bizantsko carstvo. Zapadno rimske carstvo formalno je prestalo postojati 476. godine kada je germanski vojskovođa Odoakar svrgnuo s vlasti cara **Romula Augusta** (475.-476.), a Bizantsko carstvo godine 1453. kad su Turci osvojili Carigrad.

Krajem 5. stoljeća redoviti priljev novca znatno je opao, a u 6. stoljeću je i ukinut. Osnovni razlog tome bili su ekonomski odnosi u tom dijelu Carstva. Zbog opće nestabilnosti, najvjerojatnije je novac u to vrijeme u svakodnevnom životu igrao manju ulogu. U prilog toj pretpostavci ide i činjenica da se većina stanovništva vratila poljoprivredi. To ipak ne znači da novca nije bilo na tržištu na tom području, ali o postupnom preporodu redovitih novčanih tijekova možemo govoriti tek u razdoblju nakon 1102. godine, kada je srednjovjekovna Hrvatska stupila u savez s Ugarskom.

U međuvremenu, u razdobljima između redovitog pritjecanja novca, posebice u vrijeme seobe naroda, u opticaju je bizantski novac, ostrogotski zlatnici, ali i arapski novac, što je ipak bilo iznimno rijetko. U razdoblju od 6. do 11. stoljeća vidljiv je veći dotok bizantskog novca.

Justinijan I.

Vladavina: 527.-565. god.

Masa kovanice: 4,94 g

Promjer: 20 mm

Nominalna vrijednost: Solidus

Nakon pobjedičkih pohoda cara **Justinijana** protiv Istočnih Gota dolazi do obnove naselja i cesta, što se odrazilo i u opticaju novca. Analiza arheoloških nalaza o broju različitih metala u novčanom opticaju pokazuje da je nazočnost zlatnog novca u sjevernoj Dalmaciji iznosila nešto iznad 53 posto, dok ostatak pripada bakrenom novcu 46,67 posto. U Istri je bio najzastupljeniji bakreni novac. Nešto manje je bilo srebrnog novca, dok je udio zlatnog novca bio samo 10,81 posto.

Povećan optičaj bizantskog novca uočava se još i u drugoj polovici 8. stoljeća te posebice u 11. stoljeću, što je pokazatelj razvoja robno-novčane privrede.

Nakon saveza s Ugarskom u kojem je zadržala glavne elemente svoje državnosti, Hrvatska se državno i društveno sve više razvijala. Zadržala je i svoje plemstvo. Obrtnički razvoj i pojačana trgovina s istokom te dogovor prema kojem ugarski kraljevski novac nije bio dozvoljen na hrvatskom teritoriju, uzrok su osnivanju matičnih kovnica. Prvi hrvatski novac, po uzoru na frizatike (srebrni novac koji je dobio ime po gradu Friesachu u Koruškoj), kovao je herceg **Andrija** (1192.-1211.), koji je po svom položaju u Hrvatskoj bio jednak ugarskom kralju. Između 1248. i 1382. godine kovani su i znameniti slavonski banovci, srebrni novci koji su se po izgledu i kvaliteti i visokom stupnju čistoće srebra znatno razlikovali od relativno neuglednog ugarskog novca. **Na licu srebrnjaka prikazana je kuna, koja je isticala privrednu simboliku jer je ta životinja imala veliku gospodarsku važnost u tadašnjoj Hrvatskoj.**

Split, koji je u to vrijeme imao autonomiju, s kovanjem novca započeo je u vrijeme vladavine kralja **Emerika** (1196.-1204.), a svoje posljednje novce kovao je 1518. godine. U vrijeme okupacije tog područja, između 1371. i 1384. godine, u Kotoru je novac kovao i hrvatsko-ugarski kralj **Ljudevit Veliki**. Na samome kraju 15. stoljeća bakreni

se novac kovao i u Šibeniku, Hvaru i Trogiru. Zadar je svoj novac kovao u vrijeme **Ljudevita Velikog** (1342.-1382.) te na kraju 15. stoljeća.

Kao ban cijele Hrvatske i gospodar Bosne, srebrni novac je kovao i **Pavao Šubic** (1299.-1312.).

U prvoj polovici 16. stoljeća svoj novac je u Gvozdanskom kovao i grof **Nikola III. Zrinski** (1527.-1534.).

Poseban položaj na tom području imala je Dubrovačka republika koja je svoj srebrni i bakreni novac kovala od kraja 13. stoljeća pa sve do 1803. godine. Nakon okupacije Dalmacije srebrne i bakrene novce kovali su i Mleci. Prve zlatnike zajedničke države, nakon 1325. godine, kovao je i hrvatsko-ugarski kralj **Karl Robert Anžujski**.

Karl Robert Anžujski

Vladavina: 1308.-1342. god.

Masa kovanice: 3,51 g

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost: zlatni gulden

Sin Karla Roberta Anžujskog, **Ljudevit I. Veliki**, nije imao muških nasljednika pa ga je na prijestolju naslijedila kćer **Marija** (1382.-1387.). Nakon njezine smrti, hrvatsko-ugarski kralj postao je njezin muž **Žigmund Luksemburški** (1387.-1437.). Pravo na hrvatsko-ugarsku krunu tražio je i njezin rođak, napuljski kralj **Ladislav Anžujski**, koji je imao svoje pristaše i u hrvatsko-ugarskom plemstvu. Kada je shvatio da Žigmunda ne može pobijediti, pravo na Dalmaciju prodao je Mlečanima za 100.000 dukata, te je Dalmacija ostala pod mletačkom vlašću sve do ukidanja Mletačke republike 1797. godine. Nakon dolaska Mlečana na vlast u Dalmaciju, mletački kovani novac postao je platežno sredstvo šireg područja.

Antonio Priuli

Vladavina: 1618.-1623. god.

Masa kovanice: 3,5 g

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost: dukat

Osim gubitka Dalmacije, Hrvatskoj se približavala i opasnost od Turaka. U bitci na Mohačkom polju, gdje su Turci 1526. godine potpuno potukli hrvatsko-ugarsku vojsku, poginuo je kralj **Ljudevit II.** (1516.-1526.). Budući da nije iza sebe ostavio nasljednika, većina plemstva imenovala ga je za hrvatsko-ugarskog kralja **Ferdinanda I. Habsburškog**. Plemstvo je bilo uvjereni da će im upravo Ferdinand ponuditi dobru zaštitu u borbi protiv Turaka. Habsburzi su postupno utvrdili svoju vlast na hrvatsko-ugarskom prijestolju, koju su i zadržali sve do kraja I. svjetskog rata 1918. godine.

Ferdinand I. Habsburški

Vladavina: 1526.-1564. god.

Masa kovanice: 0,89 g

Promjer: 15 mm

Nominalna vrijednost: 1/4 dukata

Ovaj zlatnik (kalup srebrnog denara) kovan je 1539. godine u Kormocbanyji (danас kovnica Kremnica u Republici Slovačkoj). Na licu ovog novca prikazan je, između ostalih, i dalmatinski grb s tri leopardove glave.

Marija Terezija

Vladavina: 1740.-1780. god.

Masa kovanice: 3,49 g

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost: dukat

Ugarski dukat Marije Terezije kao hrvatsko-ugarske kraljice.

Osim već spomenutih zlatnika, na hrvatskom su povijesnom području u opticaju bili kovani novci Svetog Rimskog Carstva, a kasnije i Austrijskog Carstva.

Ferdinand V. *

Vladavina: 1835.-1848. god.

Masa kovanice: 13,9636 g

Čistoća zlata: 986/1000

Promjer: 39,5 mm

Nominalna vrijednost: 4 dukata

*Kao austrijski car Ferdinand I.

Iako je ovaj zlatnik kovan u Beču, pripada korpusu hrvatske numizmatike jer je na njegovom naličju, kao jedna od zemalja Carstva, kraticom u natpisu navedena i Dalmacija.

Nakon utemeljenja Austro-Ugarske monarhije 1867. godine, na zlatnicima ugarskog dijela monarhije, osim na dukatima, uz ostale grbove, redovito se pojavljuju i grbovi Trojedine Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Franjo Josip I.

Vladavina: 1848.-1916. god.

Masa kovanice: 6,541 g

Čistoća zlata: 900/1000

Promjer: 21 mm

Nominalna vrijednost: 8 florina (guldena)

Osim zlatnih dukata kovali su se i zlatnici od četiri i osam forinti. Čistoća i masa odgovarala je kovanicama od 10 i 20 franaka Latinske monetarne unije.

Austro-Ugarska je 1892. godine za svoj monetarni sustav uvela podlogu u zlatu i novu monetarnu jedinicu – krunu. Od 1892. do 1915. godine, izdavani su zlatnici s različitim godinama kovanja u nominalnoj vrijednosti od 10, 20 i 100 kruna.

Franjo Josip I.

Vladavina: 1848.-1916. god.

Masa kovanice: 33,8753 g

Čistoća zlata: 900/1000

Promjer: 37 mm

Nominalna vrijednost: 100 kruna

Na naličju ove kovanice prikazan je grb kraljevne Ugarske s krunom sv. Stjepana i štitom s ugarskim grbom u sredini. Na grbu su u smjeru kazaljke na satu prikazani grbovi zemalja koje su sačinjavale ugarski dio monarhije: Hrvatske, Sedmogradske, Rijeke, Slavonije i Dalmacije.

Kraljevina Jugoslavija je između dva svjetska rata kovala tri vrste zlatnog novca. Zlatnik, kao prvi, u nominalnoj vrijednosti od 20 dinara, s godinom kovanja 1925., izdan je u Parizu u istoj nominalni, masi kovanice i čistoći zlata po normativima Latinske monetarne unije. Pušten je u prodaju na samome početku svjetske krize, ali nikada nije bio u stvarnom opticaju. Mogao se kupiti isključivo u bankama.

Jugoslavenski zlatni dukati u nominalnim vrijednostima od jednog i četiri dukata, kao drugi i treći, kovani su između godine 1931. i 1934. Zlatnik od 4 dukata kovan je samo do godine 1933. Jednostruki i črtverostruki jugoslavenski dukati kovani su prema istoj novčanoj jedinici kao i austrijski dukati čistoće zlata 986/1000 i mase zlatnika 3,49 i 13,96 g. Ove kovanice služile su samo kao investicija, a ne kao stvarni novac.

Ovdje je vrijedno spomenuti i zlatnike s nominalnom vrijednošću od 500 kuna na kojima se nalazi portret Poglavnika dr. **Ante Pavelića** s godišnjicom 1941. kovanih godine 1943. u Zagrebu u veoma malom broju. Iako nikada nisu pušteni u opticaj, iznimno su numizmatički kuriozitet velike kolekcionarske vrijednosti. Nalazimo ih u raznim privatnim i muzejskim zbirkama, a ponekad se nađu i na numizmatičkom tržištu. Autor idejnog rješenja ovog novca je znаменiti hrvatski kipar i medaljar Ivo Kerdić.

Nezavisna Država Hrvatska

Masa kovanice: 9,79 g

Čistoća zlata: 900/1000

Promjer: 23 mm

Nominalna vrijednost: 500 kuna

U bivšoj Jugoslaviji u razdoblju 1968.-1990. godine, kovan je velik broj prigodnih kovanica, od kojih su za Republiku Hrvatsku od posebne važnosti nizovi zlatnika i srebrnjaka kovanih za **8. Mediteranske igre u Splitu** 1979. godine. Komplet sačinjava sedam srebrnjaka i četiri zlatnika. Na naličju kovanica prikazana su mesta u kojima su igre i održane: Zadar, Šibenik, Trogir i Split.

U čast **270-te godišnjice Sinjske alke** 1985. godine, kovane su zlatne i srebrne kovanice. Komplet sačinjavaju tri zlatnika i tri srebrnjaka.

Sinjska alka

Izdano: 1985. god.

Masa kovanice: 14 g

Čistoća zlata: 900/1000

Promjer: 30 mm

Nominalna vrijednost:

40.000 dinara

Sinjska alka jedinstvena je viteška igra koja se održava svake godine u prvoj nedjelji mjeseca kolovoza u čast pobjede nad turskim osvajačima 1715. godine.

Zlatne i srebrne kovanice su, usprkos visokoj nakladi, rijetke i predstavljaju dobru investiciju i ujedno imaju numizmatičku vrijednost.

Numizmatičku vrijednost primarno određuje stanje očuvanosti pojedine kovanice, njezinu rijekost, povijesne okolnosti u kojima je kovana, ali i zanimanje potencijalnih kolekcionara. Što se tiče očuvanosti kovanica, potrebno je naglasiti da slabo očuvana kovanica, osim što može biti iznimno rijetka, sama po sebi ne mora nužno imati i visoku vrijednost.

Zlatnici se prodaju i na numizmatičkim aukcijama, licitacijama i dražbama. Kupac na postignutu cijenu aukcijskoj kući plaća proviziju obično između 10 i 20 posto na postignutu cijenu. Za zlatnike kojima postignuta cijena prelazi 80 posto realne vrijednosti, kupac mora uz spomenutu proviziju platiti i porez na dodatnu vrijednost (PDV).

Medalja Bleiburg i križni putovi

Hrvatski novčarski zavod izdao je seriju medalja u »čast i slavu žrtvama Bleiburga i Križnih putova hrvatskog naroda 1945«.

Na licu medalje Bleiburg – križni putovi prikazi su četiriju paraboličnih crta – putova, koji se međusobno križaju i ujedno razdvajaju osnovnu plohu na četiri konkavna i četiri konveksna kvadranta. Time dobijenim simbolom križa naglašavaju patnju hrvatskog naroda kroz povijesna bespuća. Parabolični putovi u mat izvedbi, koji se u sredini križaju, simbol su križnog puta, uzništva, bodljkave žice i pletera. Konkavne i konveksne plohe u poliranoj su izvedbi. Rub medalje je uzdignut i proširen, u mat izvedbi a na njemu je rukopisnim velikim slovima ispisano »čast i slavu žrtvama Bleiburga i Križnih putova hrvatskog naroda 1945«.

Na naličju medalje piše: »ako vam je težak stijeg čestitosti, utaknite ga u zemlju gdje počivaju naše kosti – mi ćemo ga držati« tekst uzet iz knjige dječjih pjesama »Krilato dijete« iz pjesme »Poruka hrvatskim sinovima i kćerima«, književnika Božidara Prosenjaka iz Zagreba. Tim tekstrom, kojeg je modelirao akademski kipar Damir Mataušić, sve su žrtve simbolički doobile svoj grob, mjesto spokoja, svoj križ i svijeću, te svoj vječni plamen. Slova **T** postala su križevi, a slova **i** plamen svijeća.

Poruka naličja medalje povezuje žrtve Bleiburga i Križnog puta sa suvremenim naraštajima, te sa svima koji su dali svoje živote za slobodu, pravdu i istinu.

Hrvatski novčarski zavod iskovao je sljedeće medalje:

- zlatna medalja, mase 3,49 g, čistoće zlata 986/1000, promjera 22 mm, u tehnići kovanja polirane ploče,
- zlatna medalja, mase 31,103 g, čistoće zlata 999,9/1000, promjera 40 mm, u tehnići kovanja polirane ploče,
- srebrna medalja, mase 33,63 g, čistoće srebra 925/1000, promjera 40 mm, u tehnići kovanja polirane ploče,
- medalja izrađena od tombaka, promjera 70 mm, u dvije različite izvedbe površinske obrade i zaštite.

Izvori i literatura:

- GFMS – Thomson Reuters, London, www.gfms.co.uk
- LBMA – London Bullion Market Association, www.lbma.org.uk
- Münze Österreich, Avstrijia, www.austrian-mint.at
- Argor Heraeus, Švica, www.argor.com
- Hrvatski novčarski zavod, www.hnz.hr
- Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr
- The United States Mint, www.usmint.gov
- The Royal Mint, www.royalmint.com
- Royal Canadian Mint, www.mint.ca
- The Perth Mint Australia, www.perthmint.com.au
- China Gold Coin Inc., www.chngc.net
- www.pandaamerica.com
- Casa de Moneda de Mexico, www.cmm.gob.mx
- Mandić, Ranko: Metalni novac od 1700. godine do danas
- Welt Münzkatalog, Günter & Gerhard Schön, 20. & 21. Jahrhundert 1900.-2012.
- Bank of Russia, www.cbr.ru
- World Mint Coins, www.worldmintcoins.com
- Kitco, www.kitco.com
- Goldline, www.goldline.com
- Višćević, Zlatko: Kovanice i novčanice, 2. izdanje, Rijeka 2011.
- Pichler, Friedrich: Repertorium steierischen Münzkunde, II.Band, Die Münzen der römischen und byzantinischen Kaiser in der Steiermark, Graz, 1867.
- Ljubić, Šime: Popis arkeološkoga odjela Nar.zem.muzeja u Zagrebu, Odsjek II., Svezak I., Zagreb 1890.
- Mirnik, Ivan: Tradicija numizmatičkog istraživanja u Hrvatskoj, s dodatkom Bizantski i noviji novci u stalnoj izložbi numizmatike u Arheološkom muzeju u Zagrebu, Magistarski rad, Zagreb 1974.
- Šeparović, Tomislav: Optjecaj novca u sjevernoj Dalmaciji od 5. stoljeća pre Krista do 1102. godine, Doktorski rad, Zagreb 2011.
- Arhiv Moro, www.moro.hr
- Numizmatička izdanja Hrvatske narodne banke: 1994.-2004.
- Zlatni kovani novac <http://www.hnb.hr/novcan/hnovcan.htm>
- World Gold Council, www.gold.org

Laval Nugent

Galerija umjetnina i numizmatički kabinet "Laval Nugent"

Artes Classicae d.o.o.

Opatička 2, HR-10000 Zagreb / Tel.: + 385 1 4851 278 / Mob.: + 385 98 398 865
e-mail: info@lavalnugent.com
www.lavalnugent.com

ZLATO
Stručna monografija

Autori: **Irena Moro**
Bogdan Kandus

Stručni suradnik: **Ivan Moro**

Lektor: **Mag. hist. art. Robert Kavazović**
info@lavalnugent.com

Savjetnik za hrvatski jezik: **Lucija Moro**

Konzultanti:
Barbara Režek
Anja Babij
dr. Valerija Babij
Špela Poljak
Daniela Dujmović

Fotografije:
Peter Marinšek
Arhiv Moro
Künker, Njemačka
Hrvatski novčarski zavod
Bogdan Kandus

Dizajn i grafički prijelom:
Peter Stanislav Hafner
stane.hafner@siol.net

Tisak: **Ednas print d.o.o.**

Izdavač: **Moro & Kunst d.o.o.**

Pravni zastupnik za Hrvatsku:
Almir Dervišbegović, odvjetnik
almir.dervisbegovic@zg.t-com.hr

Naklada: do 120.000 primjeraka
Ljubljana, 2014.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

336.76:669.21

737.1:669.21

MORO, Irena

Zlato : stručna monografija / Irena Moro, Bogdan Kandus ;
[fotografije Peter Marinšek ... et al.]. - Ljubljana : Moro & Kunst, 2014

ISBN 978-961-281-258-4

1. Kandus, Bogdan
270742784

ZLATNA KOVANICA „CRVENI JELEN“

DIVLJI NA ZLATO

J.W.T. Wien

Upravo je otvorena sezona lova na zlatne kovanice od 100 eura. A tko je bolji za lansiranje ove superiorene serije *Wildlife in our Sights* (*Divljina u našim očima*) u šest dijelova od samog crvenog jelena koji se pojavljuje u engleskoj seriji 'Monarch of the Glen'. Ova dragocjena kovanica zadivljuje sa 16 g zlata i najvećim mogućim standardima kvalitete, što može dokazati naš poslovni partner:

Moro & Kunst, d.o.o.

Međunarodni priznati trgovac plemenitim metalima
Dunajska c. 156, 1000 Ljubljana, Slovenija, EU
M: 00 385 98 445 949, T: 00 386 1 530 44 08, F: 00 386 1 530 44 06
moro@moro.hr, www.moro.hr

MÜNZE ÖSTERREICH – INVESTIRAJTE. SKUPLJAJTE. DARUJTE.

www.muenzeoesterreich.at

250g
Gold

9.9

VE
VAC

2

ERR

IN
TOKO
1000
SLOVENIA

9 789 612 812 584

MORO®

MORO & KUNST d.o.o.

Dunajska cesta 156, WTC
1000 Ljubljana, Slovenija, EU

M: 00 385 98 445 949

T: 00 386 1 530 44 08

F: 00 386 1 530 44 06

moro@moro.hr, www.moro.hr

Međunarodni priznati trgovac plemenitim metalima